

ਪਿਆਰੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਓ!!

10ਵੀਂ ਜਮਾਤ ਦੀ ਇਸ ਈ-ਬੁੱਕ ਵਿਚ ਕੰਪਿਊਟਰ ਸਾਇੰਸ ਦੇ ਨਵੇਂ ਸਿਲੇਬਸ (2023-24) ਅਨੁਸਾਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਟਡੀ ਮਟੀਰੀਅਲ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਟੈਸਟ/ਪੇਪਰਾਂ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਇਹਨਾਂ ਨੋਟਸਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿਤੇ ਵਿਡੀਓ ਲੈਕਚਰਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਬੜੀ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਨਿੱਚੇ ਨਿੱਲੇ ਰੰਗ ਵਿਚ ਵਿਡੀਓ ਲੈਕਚਰਾਂ ਦੇ ਲਿੰਕ ਦਿਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉਪਰ ਕਲਿੱਕ ਕਰਕੇ ਤੁਸੀਂ ਸੰਬੰਧਤ ਪਾਠ ਦਾ ਵਿਡੀਓ ਲੈਕਚਰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਉਸ ਪਾਠ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝ ਸਕਦੇ ਹੋ।

10ਵੀਂ ਜਮਾਤ ਲਈ ਕੰਪਿਊਟਰ ਸਾਇੰਸ ਦਾ ਸਿਲੇਬਸ ਅਤੇ ਵਿਡੀਓ ਲੈਕਚਰਜ਼ ਦੇ ਲਿੰਕ

ਪਾਠ	ਪਾਠ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ	ਅਭਿਆਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਹੱਲ	ਦੁਹਰਾਈ ਲਈ ਲਿੰਕ
ਪਾਠ-1 ਆਫਿਸ ਟੂਲਸ	https://youtu.be/ld9j6u84ogo	https://youtu.be/0mdtRvkR1L8	https://youtu.be/nTTjLqVIS8s
ਪਾਠ-2 HTML-1	https://youtu.be/NOnCpsDMSYs	https://youtu.be/mQfZJaMMrWQ	https://youtu.be/DhYiCrQHtRo
ਪਾਠ-3 HTML-2	https://youtu.be/ULZGiTDL7D0	https://youtu.be/V_TcVpdRovE	https://youtu.be/QCVBtx12JQ4
ਪਾਠ-4 HTML-3	https://youtu.be/5xCOSrPMcBl	https://youtu.be/V_TcVpdRovE	https://youtu.be/7PtF2oI18YI
ਪਾਠ-5 ਓਪਰੇਟਿੰਗ ਸਿਸਟਮ	https://youtu.be/QRWDEfZKcGI	https://youtu.be/N3kHjbycNrM	https://youtu.be/WAIIgkMeQ0
ਪਾਠ-6 ਡੈਸਕਟਾਪ ਪਬਲੀਸ਼ਿੰਗ	https://youtu.be/9GBAliFMUal	https://youtu.be/yYRWP3I6Fng	https://youtu.be/9X3_1LwA2ro
ਪਾਠ-7 ਮਾਈਕ੍ਰੋਸਾਫਟ ਪਬਲੀਸ਼ਰ	https://youtu.be/QWhlyb10sdl	https://youtu.be/jKIT9a49jm4	https://youtu.be/11Q2g2_BzE4
ਪਲੇਅਲਿਸਟ ਦੇ ਲਿੰਕ	https://www.youtube.com/playlist?list=PLja3EaJFAjmbp-HISbHmdHogP10foUyqn	https://www.youtube.com/playlist?list=PLja3EaJFAjma17j9srJRw_bNjqBGlcVyf	https://www.youtube.com/playlist?list=PLja3EaJFAjmbHFqNBhHHZzeDGBQM3yhsQ
HTML ਪ੍ਰੈਕਟੀਕਲ ਲਿੰਕਸ	ਪ੍ਰੈਕਟੀਕਲ ਸੈਸ਼ਨ - HTML ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਿੰਗ (ਭਾਗ-1)		https://youtu.be/DcYz0QX9CVs
	ਪ੍ਰੈਕਟੀਕਲ ਸੈਸ਼ਨ - HTML ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਿੰਗ (ਭਾਗ-2)		https://youtu.be/qLlZLKrbhIA
	ਪ੍ਰੈਕਟੀਕਲ ਸੈਸ਼ਨ - ਮੋਬਾਈਲ ਉਪਰ HTML ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਿੰਗ		https://youtu.be/PYFuKCwdIOY

PLEASE DO NOT FORGET TO LIKE, SHARE AND SUBSCRIBE OUR YOUTUBE CHANNEL

YouTube <http://youtube.com/c/computersciencepunjab>

ਤਿਆਰ ਕਰਤਾ:

ਵਿਕਾਸ ਕਾਂਸਲ ਅਤੇ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ

ਕੰਪਿਊਟਰ ਫੈਕਲਟੀ, ਸ਼ਹੀਦ ਊਧਮ ਸਿੰਘ ਸਰਕਾਰੀ (ਕੰ) ਸੀ. ਸੈ. ਸਕੂਲ, ਸੁਨਾਮ ਊਧਮ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ (ਸੰਗਰੂਰ)

6ਵੀਂ ਤੋਂ 12ਵੀਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਮਾਤ ਲਈ ਕੰਪਿਊਟਰ ਸਾਇੰਸ ਦੇ ਸਟਡੀ ਮਟੀਰੀਅਲ/ਈ-ਬੁੱਕਸ/ਈ-ਕੰਟੈਂਟਸ (ਪੰਜਾਬੀ/ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਮਾਧਿਅਮ ਵਿਚ) ਡਾਊਨਲੋਡ ਕਰਨ ਲਈ ਹੇਠਾਂ ਦਿਤੇ ਲਿੰਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੋ ਜੀ:

<http://cspunjab.nirmancampus.co.in/study.php>

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:1 ਬਹੁਪਸੰਦ ਪ੍ਰਸ਼ਨ:

- ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਲਿਸਟ ਦੀ ਵਰਤੋਂ HTML ਡਾਕੂਮੈਂਟ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ?
 ਓ. ਬੁਲੇਟਿਡ ਲਿਸਟ   ਅ. ਨੰਬਰਡ ਲਿਸਟ   ਏ. ਆਰਡਰਡ ਲਿਸਟ   ਸ. ਡਾਟਾ ਲਿਸਟ
- ਆਰਡਰਡ ਅਤੇ ਅਨਆਰਡਰਡ ਲਿਸਟਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਸਟ-ਆਈਟਮਾਂ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਟੈਗ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ?
 ਓ. <OL>   ਅ. <UL>   ਏ. <LI>   ਸ. <DT>
- _____ HTML ਡਾਕੂਮੈਂਟ ਵਿੱਚ ਟੇਬਲ ਰੋਅ ਬਨਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹੜੇ ਟੈਗ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
 ਓ. <Row>   ਅ. <Table Row>   ਏ. <TR>   ਸ. <R>
- _____ ਐਟਰੀਬਿਊਟ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਸੀਂ ਸੈੱਲਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਖਾਲੀ ਥਾਂ ਨੂੰ ਐਡਜਸਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।
 ਓ. cellpadding   ਅ. cellspacing   ਏ. rowspan   ਸ. colspan
- ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਦੋ ਜਾਂ ਵਧੇਰੇ ਰੋਅਜ਼ ਦੇ ਸੈੱਲਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਿੰਗਲ ਸੈੱਲ ਵਿੱਚ ਮਰਜ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਅਸੀਂ _____ ਐਟਰੀਬਿਊਟ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਾਂਗੇ।
 ਓ. cellpadding   ਅ. cellspacing   ਏ. rowspan   ਸ. colspan

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:2 ਹੇਠਾਂ ਦਿਤੇ ਟੈਗਜ਼ ਦੇ ਪੂਰੇ ਰੂਪ ਲਿਖੋ।

- <OL> ਆਰਡਰਡ ਲਿਸਟ (Ordered List)
- <UL> ਅਨਆਰਡਰਡ ਲਿਸਟ (Unordered List)
- <DL> ਡੈਫੀਨੇਸ਼ਨ ਲਿਸਟ (Definition List)
- <LI> ਲਿਸਟ ਆਈਟਮ (List Item)
- <DT> ਡੈਫੀਨੇਸ਼ਨ ਟਾਈਟਲ (Definition Title)
- <DD> ਡੈਫੀਨੇਸ਼ਨ ਡਾਟਾ (Definition Data)
- <TR> ਟੇਬਲ ਰੋਅ (Table Row)
- <TH> ਟੇਬਲ ਹੈਡਿੰਗ (Table Heading)
- <TD> ਟੇਬਲ ਡਾਟਾ (Table Data)

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:3 ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰੋ।

- HTML ਡਾਕੂਮੈਂਟ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ _____ ਵੱਖ ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀਆਂ-ਲਿਸਟਾਂ ਬਣਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।
- _____ ਲਿਸਟਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਰੀਆਂ ਲਿਸਟ ਆਈਟਮਾਂ ਨੂੰ ਬੁਲੇਟਿਡ ਨਾਲ ਮਾਰਕ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- _____ ਲਿਸਟ ਇੱਕ ਲਿਸਟ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਹੋਰ ਲਿਸਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
- _____ ਟੈਗ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਟੇਬਲ ਹੈਡਿੰਗ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
- ਅਸੀਂ _____ ਐਟਰੀਬਿਊਟ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਸਿਰਫ ਸੈੱਲ-ਕੰਟੈਂਟਸ ਦੀ ਹੀ ਖੜਵੇਂ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਲਾਈਨਮੈਂਟ ਸੈੱਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।
- _____ ਸੈੱਲ ਬਾਰਡਰ ਅਤੇ ਸੈੱਲ ਕੰਟੈਂਟਸ ਵਿਚਕਾਰ ਦੀ ਦੂਰੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ।

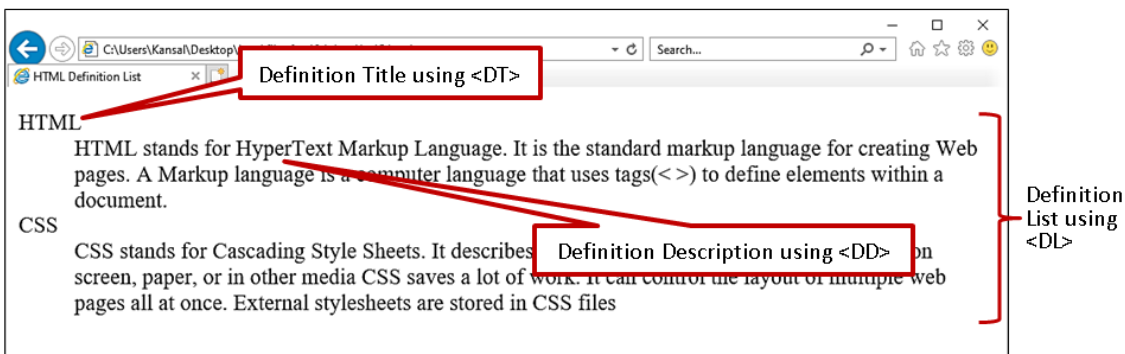
- ਉੱਤਰ: 1. ਤਿੰਨ (3)   2. ਅਨਆਰਡਰਡ   3. ਨੈਸਟਿਡ
 4. <TH>   5. valign   6. cellpadding

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:4 ਛੋਟੇ ਉੱਤਰਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ:

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:1 ਡੈਫੀਨੇਸ਼ਨ ਲਿਸਟ (Definition List) ਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?

ਉੱਤਰ: ਡੈਫੀਨੇਸ਼ਨ ਲਿਸਟ ਨੂੰ ਡਿਸਕ੍ਰੀਪਸ਼ਨ ਲਿਸਟ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਆਈਟਮਾਂ ਦੀ ਉਹ ਲਿਸਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਆਈਟਮ ਜਾਂ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਵਰਣਨ ਜਾਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਿਸਟ ਵਿੱਚ ਆਈਟਮਾਂ ਨੂੰ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ ਵਾਂਗ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। HTML ਵਿੱਚ ਡੈਫੀਨੇਸ਼ਨ ਲਿਸਟ ਬਨਾਉਣ ਲਈ <DL> ਟੈਗ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਡੈਫੀਨੇਸ਼ਨ ਲਿਸਟ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਲਿਸਟ-ਆਈਟਮ ਵਿੱਚ ਦੋ ਐਟਰੀਬਿਊਟ ਹੁੰਦੇ ਹਨ:

- ਡੈਫੀਨੇਸ਼ਨ ਟਾਈਟਲ (ਡਾਟਾ ਟਰਮ): ਇਸ ਲਈ <DT> ਟੈਗ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
- ਡੈਫੀਨੇਸ਼ਨ ਡਿਸਕ੍ਰੀਪਸ਼ਨ (ਡਾਟਾ ਡੈਫੀਨੇਸ਼ਨ): ਇਸ ਲਈ <DD> ਟੈਗ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

10ਵੀਂ ਜਮਾਤ - ਕੰਪਿਊਟਰ ਸਾਇੰਸ (ਸੈਸ਼ਨ 2023-24)

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:2 ਆਰਡਰਡ ਲਿਸਟ ਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ? ਆਰਡਰਡ ਲਿਸਟ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਟੈਗਜ਼ ਅਤੇ ਐਟਰੀਬਿਊਟਸ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ।

ਉੱਤਰ: ਆਰਡਰਡ-ਲਿਸਟ ਨੂੰ ਨੰਬਰਡ ਲਿਸਟ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਲਿਸਟ ਵਿੱਚ ਆਈਟਮਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਨੂੰ ਨੰਬਰਾਂ ਵਾਲੇ ਫਾਰਮੈਟ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਲਿਸਟਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਲਿਸਟ ਵਿੱਚ ਆਈਟਮਾਂ ਦਾ ਕ੍ਰਮ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੋਵੇ।

ਆਰਡਰਡ ਲਿਸਟ ਲਈ ਟੈਗ ਅਤੇ ਐਟਰੀਬਿਊਟਸ:

- HTML ਵਿੱਚ ਆਰਡਰਡ ਲਿਸਟ ਬਣਾਉਣ ਲਈ `<OL>` ਟੈਗ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਲਿਸਟ ਵਿੱਚ ਲਿਸਟ-ਆਈਟਮਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ `<LI>` ਟੈਗ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
- `<OL>` ਟੈਗ ਲਈ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ `Type` ਅਤੇ `Start` ਐਟਰੀਬਿਊਟਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। `Type` ਐਟਰੀਬਿਊਟ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਲਿਸਟ ਲਈ ਨੰਬਰਿੰਗ ਦੀ ਕਿਸਮ ਸੈਟ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ `Start` ਐਟਰੀਬਿਊਟ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਿਸਟ ਦੀ ਨੰਬਰਿੰਗ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਬਿੰਦੂ ਨੂੰ ਸੈਟ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

```
<h1>Software Examples</h1>
<ol type="i" start="5">
  <li>MS Word</li>
  <li>MS Excel</li>
  <li>MS PowerPoint</li>
  <li>MS Window</li>
</ol>
```


Software Examples

- v. MS Word
- vi. MS Excel
- vii. MS PowerPoint
- viii. MS Window

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:3 HTML ਵਿੱਚ ਟੇਬਲਜ਼ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੁੱਢਲੇ ਟੈਗਜ਼ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ।

ਉੱਤਰ: HTML ਵਿੱਚ ਟੇਬਲ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਮੁੱਢਲੇ ਟੈਗਜ਼ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ:

- `<TABLE>`
- `<TR>`
- `<TH>`
- `<TD>`

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:4 ਤੁਸੀਂ HTML ਟੇਬਲਜ਼ ਵਿੱਚ ਸੈੱਲਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਰਜ਼ ਕਰੋਗੇ?

ਉੱਤਰ: ਸੈੱਲਾਂ ਨੂੰ ਮਰਜ਼ ਕਰਨ ਤੇ ਭਾਵ ਹੈ ਜਦੋਂ ਜਾਂਦੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੈੱਲਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਾ ਕੇ ਇੱਕ ਸੈੱਲ ਬਣਾਉਣਾ। HTML ਟੇਬਲ ਵਿੱਚ ਸੈੱਲਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਾਉਣ ਲਈ `Colspan` ਅਤੇ `Rowspan` ਐਟਰੀਬਿਊਟਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਐਟਰੀਬਿਊਟਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ `<TD>` ਜਾਂ `<TH>` ਟੈਗਜ਼ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ:

- **Colspan:** ਇਹ ਦੋ ਜਾਂ ਦੋ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਾਲਮਾਂ ਦੇ ਸੈੱਲਾਂ ਨੂੰ ਮਰਜ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਨ: `<td colspan="2">`
- **Rowspan:** ਇਹ ਦੋ ਜਾਂ ਦੋ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰੋਆਜ਼ ਦੇ ਸੈੱਲਾਂ ਨੂੰ ਮਰਜ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਨ: `<td rowspan="2">`

ColSpan (Merging of Column Cells)

RowSpan (Merging of Row Cells)

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:5 ਟੇਬਲ ਦੀ ਬੈਕਗ੍ਰਾਊਂਡ ਨੂੰ ਫਾਰਮੈਟ ਕਰਨ ਲਈ `<table>` ਟੈਗ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਐਟਰੀਬਿਊਟਸ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ।

ਉੱਤਰ: ਟੇਬਲ ਬੈਕਗ੍ਰਾਊਂਡ ਨੂੰ `<TABLE>` ਟੈਗ ਦੇ ਐਟਰੀਬਿਊਟਸ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਫਾਰਮੈਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਐਟਰੀਬਿਊਟਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਟੇਬਲ ਦੀ ਬੈਕਗ੍ਰਾਊਂਡ ਨੂੰ ਫਾਰਮੈਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ:

- **Bgcolor:** ਇਹ ਐਟਰੀਬਿਊਟ ਟੇਬਲ ਦੀ ਬੈਕਗ੍ਰਾਊਂਡ ਦਾ ਰੰਗ ਬਦਲਣ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ: `<table bgcolor="pink">.....</table>`
- **Background:** ਇਹ ਐਟਰੀਬਿਊਟ ਟੇਬਲ ਦੀ ਬੈਕਗ੍ਰਾਊਂਡ ਉਪਰ ਤਸਵੀਰ ਸੈੱਟ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ: `<table background="back.jpg">.....</table>`

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:5 ਵੱਡੇ ਉੱਤਰਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:1 ਟੇਬਲਜ਼ (tables) ਕੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ? HTML ਡਾਕੂਮੈਂਟ ਵਿੱਚ ਟੇਬਲ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮੁੱਢਲੇ ਟੈਗਜ਼ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ।

ਉੱਤਰ: ਟੇਬਲ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਸਟਰਕਚਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਡਾਟਾ ਨੂੰ ਰੋਆਜ਼ ਅਤੇ ਕਾਲਮਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਵਸਥਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਟੇਬਲਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਡਾਟਾ ਨੂੰ ਸਾਰਣੀਬੱਧ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਟੇਬਲ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਈ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨਯੋਗ ਅਤੇ ਸਮਝਣਯੋਗ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਟੇਬਲ ਵਿੱਚ ਡਾਟਾ ਨੂੰ ਸੈੱਲਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਈਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। HTML ਵਿੱਚ ਟੇਬਲ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਟੈਗ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ:

- **<TABLE> ਟੈਗ:** HTML ਵਿੱਚ ਇਸ ਟੈਗ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਟੇਬਲ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
- **<TR> ਟੈਗ:** TR ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਟੇਬਲ ਰੋਆ। ਇਹ ਟੈਗ `<TABLE>` ਟੈਗ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰੋਆ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- **<TH> ਟੈਗ:** TH ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਟੇਬਲ ਹੈਡਿੰਗ। ਇਹ ਟੈਗ ਟੇਬਲ ਦੇ ਕਾਲਮ ਹੈਡਿੰਗਜ਼ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਅਸੀਂ ਟੇਬਲ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਉਪਰਲੀ ਰੋਆ ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਹੈਡਿੰਗਜ਼ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।
- **<TD> ਟੈਗ:** TD ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਟੇਬਲ ਡਾਟਾ। ਇਹ ਟੈਗ ਸੈੱਲ ਵਿਚਲੇ ਡਾਟਾ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

`<table>`

```
<tr> <th> Roll No </th> <th> Name of Student</th> </tr>
<tr> <td>101 </td> <td> Paramveer </td> </tr>
<tr> <td>102 </td> <td> Karanveer </td> </tr>
<tr> <td>103 </td> <td> Kavyanjali </td> </tr>
```

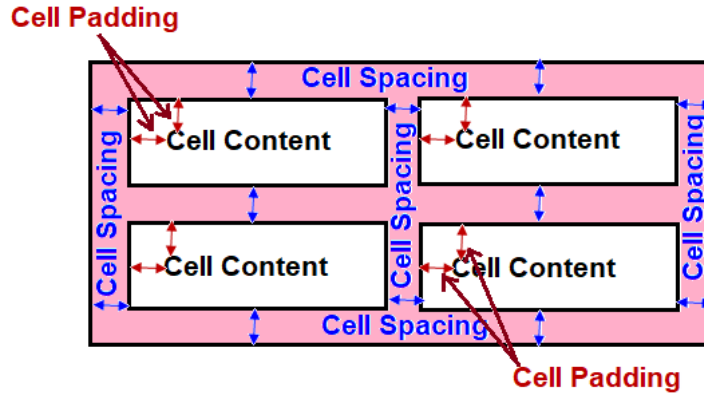
`</table>`

10ਵੀਂ ਜਮਾਤ - ਕੰਪਿਊਟਰ ਸਾਇੰਸ (ਸੈਸ਼ਨ 2023-24)

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:2 ਸੈੱਲ ਪੈਡਿੰਗ (Cell Padding) ਅਤੇ ਸੈੱਲ ਸਪੇਸਿੰਗ (Cell Spacing) ਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ? ਢੁਕਵੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਨਾਲ ਵਰਨਣ ਕਰੋ।

ਉੱਤਰ: CellPadding ਅਤੇ CellSpacing ਇਹ ਦੋਵੇਂ <TABLE> ਟੈਗ ਦੇ ਐਟਰੀਬਿਊਟਸ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਐਟਰੀਬਿਊਟਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਟੇਬਲ ਸੈੱਲਾਂ ਅੰਦਰ/ਵਿੱਚਕਾਰ ਖਾਲੀ ਥਾਂ ਸੈਟ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

- **CellPadding (ਸੈੱਲਪੈਡਿੰਗ):** ਇਹ ਐਟਰੀਬਿਊਟ ਸੈੱਲ ਦੇ ਅੰਦਰ ਖਾਲੀ ਥਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਐਟਰੀਬਿਊਟ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸੈੱਲ ਬਾਰਡਰ ਅਤੇ ਸੈੱਲ ਡਾਟਾ ਵਿੱਚਕਾਰ ਖਾਲੀ ਥਾਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਡਿਫਾਲਟ ਸੈੱਲ ਪੈਡਿੰਗ 1 ਪਿਕਸਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ: <Table CellPadding = "5">
- **CellSpacing (ਸੈੱਲ ਸਪੇਸਿੰਗ):** ਇਹ ਐਟਰੀਬਿਊਟ ਸੈੱਲ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਖਾਲੀ ਥਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਐਟਰੀਬਿਊਟ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਟੇਬਲ ਸੈੱਲਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚਕਾਰ ਖਾਲੀ ਥਾਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਡਿਫਾਲਟ ਸੈੱਲਸਪੇਸਿੰਗ 2 ਪਿਕਸਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
ਉਦਾਹਰਨ ਲਈ: <Table CellSpacing = "7">

ਪ੍ਰਸ਼ਨ:3 ਆਰਡਰਡ ਲਿਸਟ ਅਤੇ ਅਨਆਰਡਰਡ ਲਿਸਟਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਲਿਖੋ।

ਉੱਤਰ: ਆਰਡਰਡ ਅਤੇ ਅਨਆਰਡਰਡ ਲਿਸਟਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਹੇਠਾਂ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

ਅਨਆਰਡਰਡ ਲਿਸਟ	ਆਰਡਰਡ ਲਿਸਟ
1. ਇਸ ਲਿਸਟ ਨੂੰ ਬੁਲੇਟਿਡ ਲਿਸਟ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।	1. ਇਸ ਲਿਸਟ ਨੂੰ ਨੰਬਰਡ ਲਿਸਟ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
2. ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਲਿਸਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਲਿਸਟ ਆਈਟਮਾਂ ਦਾ ਕ੍ਰਮ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।	2. ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਲਿਸਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਲਿਸਟ ਆਈਟਮਾਂ ਦਾ ਕ੍ਰਮ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
3. ਇਸ ਵਿੱਚ ਲਿਸਟ-ਆਈਟਮਾਂ ਨੂੰ ਬੁਲੇਟਸ ਨਾਲ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।	3. ਇਸ ਵਿੱਚ ਲਿਸਟ ਆਈਟਮਾਂ ਨੂੰ ਨੰਬਰ ਫਾਰਮੇਟ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
4. ਇਹਨਾਂ ਲਿਸਟਾਂ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ <UL> ਟੈਗ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।	4. ਇਹਨਾਂ ਲਿਸਟਾਂ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ <OL> ਟੈਗ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
5. ਇਹਨਾਂ ਲਿਸਟਾਂ ਲਈ Type ਐਟਰੀਬਿਊਟ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਐਟਰੀਬਿਊਟ ਹੈ।	5. ਇਹਨਾਂ ਲਿਸਟਾਂ ਲਈ Type ਅਤੇ Start ਐਟਰੀਬਿਊਟਸ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਐਟਰੀਬਿਊਟਸ ਹਨ।